
AB-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ 2017 DE SORU İŞARETİ VE RİSKLERLE DOLU

30.12.2016

AB Haber (29 Aralık 2016)

Avrupa Birliği □ Türkiye ilişkileri açısından çok da verimli geçmeyen 2016'nın ardından 2017 de soru işareti ve risklerle dolu.

Avrupa Birliği-Türkiye arasındaki ilişkiler açısından çalkantısı bol olan 2016, 2017ye olumlu bir miras bırakmadı. Ankara ve Brükseli risklerle dolu bir yıl bekliyor

Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkiler 2016da oldukça karmaşık bir seyir izledi. İnişleri ve çıkışları bol olan ancak genel durumun giderek artan şekilde negatif bir havaya büründüğü bir yıldan bahsetmek mümkün. Sadece Avrupa Birliğinde değil Türkiyede de dengeleri değiştiren gelişmelere tanık olunan 2016'nın Ankara-Brüksel hattındaki ilişkiler açısından 2017ye pek de olumlu bir miras bıraktığını söylemek oldukça zor. Avrupa Birliği □ Türkiye ilişkilerinde 2017de ilerleme sağlanmasının mümkün olmadığını söylemek yanlış olur ama olası bir ilerlemenin birden fazla unsura, birbiriyle ilişkili konularda açılım sağlanmasına ve karşılıklı adımlara bağlı olması ilerleme konusunda yorum yaparken ihtiyatı olmayı kaçınılmaz kılıyor. Önümüzdeki yılın Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri açısından çok zor olacağı şimdiden söylenebilir.

Zorluklarla dolu bir yıl ile karşı karşıya olunmasında hem ilişkilerin doğal dengeleri hem de gerek Türkiyenin gerekse Avrupa Birliğinin içinde bulunduğu durum önemli rol oynayacak. 2016da ilişkilere damgasını vuran unsur mülteci kriziydi. Bu kriz bağlamında varılan 18 Mart mutabakatı belli boyutlarıyla işlese de Ankaranın asıl beklentilerini karşılayan bir tablo yaratamadı.

Türkiyenin bu mutabakattan en önemli beklentilerinden biri vize muafiyeti oldu. Tarafların, 2013te, üzerinde ortak uzlaşa sağladığı 72 kriterden 7 tanesinin Türkiye tarafından karşılanmaması bu alanda sonuca ulaşılmasını engelledi. Özellikle terörle mücadele yasasında yapılması istenen değişiklik mevcut konjonktürün de etkisiyle mümkün olmadı. Darbe girişimi ve terör olaylarında yaşanan artış Ankaranın bu adımı atma konusunda zaten düşük düzeyde olan isteğini sıfırladı. Bu maddeye ilişkin teknik pazarlıklar uzun süredir sürüyor. 2017nin ilk ayları vize muafiyetinin geleceği için olduğu kadar 18 Mart mutabakatının geleceği açısından da kritik öneme sahip olacak. Sistemin tamamen çökme olasılığı da oldukça yüksek.

İki taraf arasındaki mutabakatın unsurları arasında Türkiyenin müzakere sürecinin hızlandırılması da vardı. Bu konuda herhangi bir ivme yakalanamadığı gibi müzakere sürecinin geleceği tartışılmaya başlandı. 18 Mart sonrası Türkiyenin Avrupa Birliğine üyelik sürecinde hazırandaki bir başlık açıldı. Bu da mevcut konjonktürde açılacak son başlıktı. Bu başlığın açılmasının ardından müzakere sürecinde herhangi bir ivme söz konusu olmadı.

Başlıklara ilişkin tabloya bakıldığında bu durumun nedeni çok daha kolay anlaşılıyor. Son açılan başlıkla birlikte Türkiye'nin açtığı başlık sayısı 16ya ulaştı. Bu da daha açılması gereken 19 başlık daha olduğu anlamına geliyor. Bunlardan 8 tanesi, Türkiye'nin liman ve havalimanlarını Rum bandıralı gemi ve uçaklara açmasını gerektiren Ek Protokolün uygulanmaması nedeniyle Avrupa Birliği tarafından askıya alınmış durumda. Altı başlık da Rumlar tarafından, Türkiye'nin kendilerine yönelik politikaları gerekçe gösterilerek tek taraflı olarak bloke edilmiş durumda. İki başlık ise ancak müzakere sürecinin sonunda açılacak türden. Geriye kalan ve üzerinde herhangi bir siyasi blokaj olmayan üç başlığı da Türkiye, ekonomisine ağır yük getireceği gerekçesiyle şu aşamada açmak istemiyor. Dolayısıyla fiili bir donmaya işaret eden bu tablonun değişmesi için tek bir yol var o da Kıbrıs sorununa çözüm bulunması. Bu yönde olası bir gelişme Türkiye'nin müzakere sürecine hiç olmadığı kadar hız kazandırma potansiyeli içeriyor. 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında Türkiye'de oluşan tabloda olumlu yönde gelişme sağlanması da ilişkilere olumlu katkı yapabilecek unsurlar arasında yer alıyor.

Yürürlüğe girdiği günden bu yana yenilenmeyen ve artık beklentileri karşılar olmaktan çıkma aşamasına gelen Gümrük Birliği'nin modernleştirilmesine ilişkin süreç somut ilişkilere olumlu katkı yapma potansiyeline sahip bir konu olarak dikkat çekiyor. Avrupa Birliği Komisyonunun bu konuda üye devletlerden yetki talebinde bulunması önemli bir gelişme. Avrupa Birliği Konseyinde sorun yaşanmaması halinde 2017'nin ilk aylarında resmen müzakerelere başlanması mümkün olabilir. İki tarafın da çıkarına olan Gümrük Birliği'nin modernizasyonu konusunda olumlu gelişme yaşanma olasılığının vize muafiyeti süreci ve üyelik müzakere sürecinde olumlu gelişme yaşanma ihtimalinden çok daha fazla olduğunun altının çizilmesinde fayda var.

Avrupa Birliğinde aşırı sağın yükselmesi ve popülizmin her geçen gün daha da artan bir hızla zemin kazanması, Almanya, Fransa ve Hollanda gibi Avrupa Birliği'nin önemli ve Türkiye konusunun iç politika konusu yapıldığı ülkelerde 2017'de seçim yapılacak olması da ilişkilere ivme kazandırılmasını zorlayan bir etki yaratacak.

Her ne kadar 2017 Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri açısından büyük zorluklar ve olumsuz etki düzeyi çok yüksek riskler içerse de geline aşamada her iki tarafın da mantığı duyguların önünde tutan, soğukkanlı bir yaklaşım sergilemesi gerekiyor. Avrupa Birliği üyelik süreci, başından bu yana Türkiye'nin istikrarı, ekonomik ve siyasi reformları açısından bir çıpa görevi yaptı. Bu çıpanın kaybedilmemesi 2017'de daha önceki yıllara oranla daha büyük önem taşıyor.

Voa

Kaynak/Source: